

Kopstukken

Mike Butcher

Sander van der Heide

De notendop

beroep:	technicus en producer
woonplaats:	Brussel
leeftijd:	50
burgelijke staat:	Getrouwd en een dochter
vervoer:	openbaar vervoer en soms een huurauto
hobbies:	internet
tarief:	€ 300.- p/d
credits:	Marvin Gaye, Laura Fygi, Black Sabbath, Arno Hintjens, Dolly Dots, Adamo

Hoe laat gaat je wakker?

Als ik moet werken sta ik rond half acht op en ga ik rond 12 weer naar bed, maar als ik vrij ben is dat allebei later.

De laatste jaren doe je naast muziekproducties ook veel postproductie voor TV en film. Hoe is dat gekomen?

Begin jaren negentig werkte ik al geregeld in Luxemburg en een muzikant, die veel muziek voor Duitse Tv-series maakte, vroeg me hem te helpen een studio op te zetten. Terwijl ik daarmee bezig was kwamen er al zoveel aanvragen binnen, dat we besloten om samen in business te gaan. Na een paar jaar wilde ik heel graag de studio uitbreiden voor muziekproducties, maar dat zag m'n partner anders, waardoor ik weer als freelancer in die business ben blijven hangen.

Waarom ben je niet een eigen studio gaan bouwen?

In een grote studio is het moeilijk om gelijktijdig studio-eigenaar en technicus te zijn. Daarnaast moet je ontzettend veel investeren in allerlei randapparatuur en het is nooit genoeg. Hoeveel je ook hebt, al heb je het laatste in huis, er komt altijd wel weer een producer die roept, "oh, heb je de ZDX535217 niet?"

Is de overgang naar de filmindustrie een grote verandering voor je geweest?

Dat ligt eraan hoe je het bekijkt. De laatste jaren wordt er in de studio's voor

postproductie haast dezelfde apparatuur gebruikt als in de muziekstudio's. Dat maakt het nu steeds interessanter voor technici uit de muziekbranche om over te stappen, zeker nu het in de muziekbranche zo slecht gaat. In het begin lagen de tarieven in de filmindustrie wel een stuk hoger dan wat ik gewend was, maar dat is aardig gezakt. Tien jaar geleden hadden de grote geluid-

studio's last van de opkomst van de homestudio's, dat geldt nu ook voor de grotere postproductiestudio's en ook voor de video-editingbedrijven. Je hebt nu allerlei mensen die zelf op een ProTools of een Final Cut Pro gaan werken in plaats van een studio te boeken. Daar wordt nu in het budget al rekening mee gehouden. Daarnaast zijn er steeds meer televisiezendens bijgekomen, waardoor er veel meer product nodig is maar minder kijkers per kanaal zijn. Dit heeft ook z'n effect op het budget gehad.

Je hebt het nu over apparatuur en budget, maar hoe zit het met het menselijk aspect of met de manier van werken in de filmindustrie?

Ik had verwacht dat de discipline in de filmindustrie hoger was. Zo heb je bijvoorbeeld het probleem van het werken op video van een Amerikaanse film.

In de bioscoop draaien deze films op 24 frames per seconde, terwijl je ze op video krijgt op 25 frames per seconde. Ik had verwacht dat de transfers van deze kopieën met een apparaat waren gedaan die elke seconde een extra frame toevoegt of kopieert. De films worden echter 4% sneller afgedraaid, waardoor ze op 25 frames per seconde uitkomen. Dit betekent dus dat al je effecten en muziek hoger en sneller klinken en de nasynchronisatie sneller moet worden ingesproken. Als het dan weer naar film wordt overgezet wordt het weer langzamer afgespeeld. Dit is natuurlijk niet altijd zo, maar wordt dus vaak gedaan. Veel van de Amerikaanse films die je op TV ziet zijn dus vier procent sneller dan op de Amerikaanse televisie.

Je werkt de laatste tijd wat vaker in wat kleinere studio's, zit je daar liever dan in de SSL-'let op de tijd'-studio?

Ik ben zelf begonnen in de Morgan Studios in Londen, een complex met vier studio's en veel personeel. Door die achtergrond vind ik het nog steeds prettig om in dit soort studio's te werken, zoals Wisseloord Studios en de oude AIR Studios. Ik hou van de sfeer die in dit soort grote complexen hangt. Je ontmoet en praat er met veel mensen, waaronder natuurlijk ook andere technici en zo kan je weer wat dingen leren. Je wordt eens uitgenodigd om even te luisteren bij iemand en ziet dan dat ze bijvoorbeeld een compressor op de stem gebruiken, waarvan je nooit gedacht had dat dat zou werken. Als je in je eentje werkt en er is een tijdsdruk, dan ga je voor de veilige manier, een combinatie van apparatuur waarvan je weet dat het werkt. Je hebt dan niet de tijd om wat nieuws uit te proberen, maar door dit soort ontmoetingen leer je weer nieuwe dingen die je meteen kan toepassen. Je werkwijze in zo'n studio is wel anders en de projecten zijn er ook meestal naar. De klant is dan alleen geïnteresseerd in het eindproduct en het maakt hem niet uit hoe je het maakt. Als je een half uur moet wandelen in het park of af en toe bij iemand anders wil binnenlopen, is dat prima, als het resultaat maar goed is. De budgetten voor albums zijn tegenwoordig zo laag, dat het eigenlijk niet meer mogelijk is om in dit soort studio's op te nemen.

Maar kan je in vergelijking met 10 jaar geleden, een album niet veel sneller afmaken door alle nieuwe technieken die beschikbaar zijn?

Ja, dat kan wel, maar dat wil niet gelijk betekenen dat het ook beter is. Het gebruik van ProTools of eigenlijk harddisk-recording in het algemeen, heeft de huidige muziek ook muzikaal veranderd. Je kan op elke zanglijn een andere plugin plaatsen en dingen doen die tien jaar geleden niet eens mogelijk waren of heel veel tijd zouden kosten. Als je tien jaar geleden een sessiegitarist aan het opnemen was dan moest je, om iets goed te krijgen, toch een paar keer in- en uitprikken. Als er vier refreinen in voorkwamen, moest hij ze ook allemaal inspelen. Na een uur kwamen er dan ook wel weer wat wijzigingen, omdat er dan opeens betere ideeën opkwamen. Nu komen ze binnen, spelen een refrein die je strak legt en drie keer kopieert. Als de creatieve ideeën opkomen is de gitarist alweer vertrokken. Uiteindelijk gaat er weer heel veel tijd zitten in het editten van dingen en vaak is het niet eens nodig. Dan zie je op je scherm dat de bas en basdrum niet gelijk liggen in een bepaalde maat, maar je hoort het niet. Na een half uur kan je je toch niet bedwingen en moet je ze gelijk leggen.

Hoe zou Marvin Gaye tegenover deze manier van werken aankijken als hij nu nog zou leven?

Ik denk dat hij het fantastisch zou vinden, want hij werkte eigenlijk al op deze manier, maar dan doormiddel van in- en uitprikken. Het probleem was dat hij het overzicht in z'n hoofd had en ik soms helemaal niet wist waar iets naartoe ging. Ik moest op zulke onlogische punten prikken dat ik op tijdcode framenuwkeurig de recordknop probeerde in te drukken. Was ik een paar frames te vroeg, dan werd hij soms helemaal gek en zei hij dat z'n plaat verknoeid was. Na een paar maanden had ik het idee dat er één grote rotzooi op band stond, maar als we dan zijn zang gingen opnemen viel alles opeens op z'n plaats. Hij was gewoon niet zo technisch, maar wel perfectionistisch en stelde dus hoge eisen aan z'n medewerkers. Als hij een idee had en hij ging achter de piano of drums zitten, dan kon je het maar het beste gelijk op band zetten, want bij de tweede take

had hij alweer een nieuw idee. Ik denk dat als hij in deze tijd zou werken, hij allerlei programmeurs in dienst zou hebben om z'n ideeën te verwezenlijken.

Hoe ben jij in het vak gerold?

Door mijn vader. Hij was een bigband-arrangeur en jazzmuzikant. Hij maakte veel arrangementen voor de producer Monty Babson, die opnam in de Lansdown Studios. Toen ik 12 jaar was mocht ik een keer mee naar een sessie en mocht in de controlekamer meekijken met de technicus. Toen ik die 16 kanaals mengtafel zag, zei ik tegen m'n vader: "Pap, dit wil ik ook doen". M'n vader had nog een 1/4-inch recorder en ik heb toen zelf een editing blok gekocht en ben mijn eigen singletjes gaan kopiëren en gaan editten. Ik denk dat de kids tegenwoordig hetzelfde doen in Cool Edit. Toen deze producer later een studio begon genaamd Morgan Studios, kon ik gelijk na mijn schooldiploma beginnen als tapeoperator. Ik was toen 17 jaar.

Je tarief lijkt me nogal laag gezien de huidige economie?

Het is inderdaad wel wat zwaarder geworden, daarom gaat mijn vrouw nu toch ook weer op zoek naar een baan. Ik heb echter nog steeds geld genoeg om m'n pensioen en arbeidsongeschiktheid-verzekering te betalen.

Op dit moment zijn er heel veel audioopleidingen en het lijkt wel of er steeds meer mensen in de studiobusiness willen werken, terwijl er steeds meer studio's verdwijnen. Heb je een advies voor deze mensen?

Ze moeten zich heel bewust zijn dat als ze hun plaatsje weten te veroveren, het helemaal niet zeker is of ze zich er ook mee kunnen onderhouden. Ik merk dat jonge technici die vijf jaar geleden nog omkwamen in het werk, nu iets anders zijn gaan doen vanwege gebrek aan klanten, terwijl de oudere technici nog steeds werk hebben. Misschien heeft het ermee te maken dat wij heel breed kunnen werken en dan bedoel ik niet alleen van opname tot editing. Terwijl de jonge technici vaak zijn gespecialiseerd in één muziekstijl, zijn wij vaak wat breder georiënteerd. □

Suggesties van andere kopstukken, vragen of andere reacties kun je sturen naar sander@saintofsound.nl